

ת"פ (ירושלים) 26347-11-23 - מדינת ישראל נ' ווסים אסעד

ת"פ (ירושלים) 26347-11-23 - מדינת ישראל נ' ווסים אסעד מחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 26347-11-23

מדינת ישראל

נגד

ווסים אסעד (עציר)

ע"י ב"כ עו"ד מועאד אבו ארשיד

בית המשפט המחוזי בירושלים

[25.06.2024]

כבוד השופט מרדכי כדורי

גזר דין

הרקע:

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של: נשיאת נשק, לפי סעיף 144(ב) בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); הצתה, לפי סעיף 448 רישה בחוק העונשין; והפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 275א בחוק העונשין.

תמצית עובדות כתב האישום המתוקן:

2. כתב האישום המתוקן מורכב מחלק כללי ומשני אישומים. החלק הכללי כולל נתונים עובדתיים בנוגע לארגון הטרור חמאס; מתקפת הטרור שביצע ביום 7/10/2023; פריצת גדר הגבול עם רצועת עזה על ידי פעילי ארגון הטרור; מעשה הרצח האכזריים שנעשו על ידם בדם קר, שגבו את חיים של למעלה מ-1,300 בני אדם; חטיפתם של כ-240 ישראלים וזרים לשטח רצועת עזה; והירי המסיבי של אלפי רקטות ופצצות מרגמה לעבר מדינת ישראל.

3. על פי עובדות האישום הראשון, ביום 18/10/2023 בשעה 22:00 הנאשם פגש בא-רם רעולי פנים שזהותם לא ידועה (להן: "האחרים"). הנאשם נענה להצעתם של האחרים והצטרף אליהם לפעולה של יידוי בקבוקי תבערה לעבר בסיס מג"ב בעטרת. הנאשם והאחרים הלכו לכיוון בסיס מג"ב, כשהם נושאים ארגז ובתוכם מספר בקבוקי תבערה מוכנים ליידוי. כשהגיעו בסמוך לגדר הבסיס, הנאשם ואחרים הדליקו את בקבוקי התבערה ויידו מספר מהם לעבר השער התחתון של הבסיס ולעבר החצר הסמוכה למגורי השוטרים. הנאשם יידה בקבוק תבערה אחד במטרה לפגוע בשוטרי מג"ב ששהו באותה עת בתוך הבסיס.

4. בקבוקי התבערה שהנאשם ואחרים יידו נפלו בתוך שטח הבסיס, חלקם בסמוך לשער התחתון וחלקם בחצר הסמוכה למגורי השוטרים, ויצרו מספר מוקדי שריפות, שכובו על ידי השוטרים בבסיס.
5. על פי עובדות האישום השני, ביום 24/9/2023, הנאשם השתתף בהתפרעות בסמוך לגבעת זאב, על רקע אידאולוגי והזדהות עם ארגון החמאס. במהלך ההתפרעות, המתפרעים יידו אבנים לעבר כוחות הביטחון ולעבר מספר כלי רכב של כוחות הביטחון שהתקרבו לעברם מנת לפזר את ההתפרעות. הנאשם יידה מספר אבנים בגודל כף יד לעבר כוחות הביטחון ממרחק של כ-15 מטר.
- תסקיר שירות המבחן:
6. שירות המבחן פירט בתסקיר שערך את נסיבותיו האישיות, המשפחתיות והנורמטיביות של הנאשם.
7. על פי המפורט בתסקיר, הנאשם כבן 19, ללא עבר פלילי, התגורר עד למעצרו במחנה הפליטים שועפאט. לדברי הנאשם, הוא לא פעל ממניע אידאולוגי, אין לו קשר לארגון הטרור חמאס, הוא לא מזדהה עם החמאס ולא מחזיק בעמדות אנטי ממסדיות או בעמדות התומכות בפגיעה בביטחון המדינה. הנאשם התייחס לעבירות כאקראיות, והתקשה לראות את החזרתיות שבמעשיו ולבחון את הפגיעות שהיו עלולות להיגרם כתוצאה מהן. הנאשם התמקד בעיקר בסבל שנגרם לו בשל מעצרו הממושך, בחוסר הוודאות בנוגע לעתידו ובהשלכות השליליות על חייו.
8. בנוגע לאירוע של יידו בקבוקי התבערה לעבר בסיס מג"ב הנאשם טען כי נענה לפנייתם של האחרים, מבלי שידע מה הייתה מטרת פנייתם. כאשר הגיעו לגדר הבסיס, הנאשם נענה להנחייתם של האחרים ליידות את בקבוק התבערה לכיוון שאליו הם יידו בקבוקי תבערה. לדבריו, הוא לא ידע מה נמצא מעבר לגדר ולא ידע שבמקום בסיס צבאי או שוטרים. כמו כן, כך טען, הוא לא ידע מה מטרת יידו בקבוקי התבערה. הנאשם טען כי עבר את העבירות ללא תכנון, אלא כהתנהגות נגררת, ושהוא מבין שמעשיו היו עלולים לפגוע בחיי אדם. לדבריו, הוא טעה בהתנהגותו ומתחרט על מעשיו.
9. אשר לאירוע יידו האבנים לעבר כוחות הביטחון, הנאשם טען לפני קצינת המבחן כי שיתף בכך את חוקריו מיוזמתו, במהלך חקירתו במשטרה. לדבריו, בעת ששהה בקרבת מקום במקרה, אחרים הציעו לו להשתתף איתם ביידו אבנים. מדובר, כך טען, באירוע שהתרחש בפתאומיות ובמהירות. הנאשם התקשה לשותף מדוע שהה במקום ומדוע יידה אבנים.
10. שירות המבחן מנה כגורמי סיכון את: שיתוף הפעולה המצומצם של הנאשם עם שירות המבחן; קשייו לשותף במידע שיאפשר הבנה טובה יותר של נסיבות ביצוע העבירות; החזרתיות בביצוע העבירות והתייחסותו אליהן כאקראיות; קשייו לבחון באופן ביקורתי את מאפייניו ואת בחירותיו; הפער העולה בין תפיסתו העצמית החיובית לבין היענותו הלא מוסברת לבקשות של זרים ממנו, כנטען על ידו. כגורמי סיכוי מנה שירות המבחן את: תיאור מהלך חייו התקין; תפיסתו העצמית כבעל יכולת תפקוד טובה; ושאיתו להישגיות. להערכת שירות המבחן, קיים סיכוי להישנות התנהגות פוגענית של הנאשם.

11. לאור כל האמור, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם ענישה ברורה ומציבת גבולות, על מנת לצמצם את הסיכון הנשקף ממאפייניו ומהתנהגותו.
הראיות לעונש:
12. המאשימה לא הגישה ראיות לעונש.
13. מטעם הנאשם העד אביו, מר חאזם אסעד. כמו כן, הוגשו אישור על השכלה תיכונית מלאה ותעודת סיום לימודים, ללא תוקף של תעודת בגרות.
14. על פי עדות אביו של הנאשם, הוא מסר את הנאשם למשטרה מיד לאחר שנדרש לעשות זאת. לדבריו, מעצרו של הנאשם גרם להלם בבית, כיוון שאביו לא היה מודע לעבירות, וביכולתו להתחייב שהנאשם לא ישוב על מעשיו.
תמצית טיעוני הצדדים לעונש:
תמצית טיעוני המאשימה:
15. המאשימה מבקשת להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל למשך חמש שנים וחצי, מאסר על תנאי וקנס. לעמדתה, מתחם העונש ההולם למעשה העבירה המפורט באישום הראשון נע בין 60 חודשי מאסר בפועל לבין 72 חודשי מאסר בפועל, ומתחם העונש ההולם למעשה העבירה באישום השני נע בין שישה חודשי מאסר בפועל לבין 15 חודשי מאסר בפועל.
16. לטענת המאשימה, מעשיו של הנאשם פגעו במידה גבוהה בערכים המוגנים, כיוון שהנאשם יידה את בקבוק התבערה לעבר בסיס מג"ב, והוא נפל בתוך הבסיס. העובדה שחלק מבקבוקי התבערה נפלו בסמוך למגורי השוטרים מלמדת על פוטנציאל נזק גבוה. כמו כן, הנאשם יידה מספר אבנים ממרחק קצר לעבר כוחות הביטחון. המאשימה הדגישה כי העבירות באישום הראשון נעברו 11 יום לאחר פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", בצוותא עם אחרים, מתוך מניע אידאולוגי ובכוונה לפגוע בכוחות הביטחון. בכך הנאשם והאחרים אילצו את כוחות הביטחון להילחם גם באויב מבפנים, בעת שהם נלחמים באויבים שתקפו את מדינת ישראל מצפון ומדרום.
17. לטענת המאשימה, העבירות המפורטות באישום השני אמנם נעברו לפני מתקפת הטרור של ארגון החמאס מיום 7/10/2023. אולם, הנאשם השתתף בהתפרעות בשל הזדהותו עם ארגון הטרור חמאס, ובמטרה לפגוע בכוחות הביטחון. ידוי אבנים לעבר בני אדם ממרחק קצר של כ-15 מטר, כך נטען, עלול לגרום לפגיעה בגוף.

18. המאשימה הפנתה לסעיף 144(ז) בחוק העונשין התשל"ז-1977, בו נקבע עונש מינימלי לעבירות נשק. במקרה זה, בו הנאשם הורשע בעבירה לפי סעיף 144(ב) רישה בחוק האמור, עונש המינימום עומד על 30 חודשי מאסר בפועל.

19. לתמיכה בעמדתה אשר למתחם העונש ההולם המאשימה הגישה אסופת פסיקה, הכוללת, בין היתר, את פסקי הדין שלהלן:

א. ע"פ 3708/21 פלוני נ' מדינת ישראל, 13/7/2021: פסק דין בו נדחה ערעור על עונש מאסר בפועל למשך שש שנים שהוטל על המערער. המערער הורשע בעבירות ביטחוניות שכללו יידוי אבנים, זיקוקים ובקבוקי תבערה במסגרת חוליה שפעלה בכפר סילואן. חברי החוליה סיכמו כי יפעלו נגד כוחות הביטחון בדרך של הפרות סדר, יידוי אבנים, ירי זיקוקים והשלכת בקבוקי תבערה. בהזדמנויות שונות, חברי החוליה הכינו בקבוקי תבערה, הצטיידו ברעלות, באבנים או בזיקוקים ויידו אותם לעבר כוחות הביטחון או תושבי שכונת סילואן היהודים, במטרה לגרום לבהלה, להפגין כוח אל מול כוחות הביטחון ולהבריחם אל מחוץ לכפר, תוך כדי יצירת סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם. בנוסף, המערער קשר קשר עם נאשמים נוספים לבצע פיגוע ירי באמצעות נשק. ניסיון זה לא צלח מאחר שלא גויס סכום הכסף הדרוש לשם רכישת הנשק.

ב. ע"פ 2090/22 מדינת ישראל נ' פלוני, 29/5/2022: התקבל ערעור המדינה על עונש מאסר בפועל למשך 15 חודשים שהוטל על נאשם קטין, שהורשע בעבירות של פעולה בנשק למטרות טרור ומעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה. המשיב, בהיותו כבן 17, השתתף כשהוא רעול פנים בהתפרעות מתוכננת ומאורגנת, במהלכה יידה יחד עם אחרים מספר בקבוקי תבערה לעבר עמדת פילבוקס. בקבוקי התבערה התנפצו על הכביש והחלו לבעור. שלושה שוטרים יצאו מהפילבוקס ורדפו אחר המתפרעים. המשיב ואחרים השליכו לעבר השוטרים ממרחק של כעשרה מטרים בקבוק תבערה נוסף, שנפל בסמוך לשוטרים באופן שסיכן את חייהם בצורה ממשית. מדובר היה בהרשעה שלישית של המשיב בעבירות דומות. נקבע, כי ריבוי ההרשעות ותכיפותן מעידים שאין מדובר במעידה מקרית, אלא בבחירה חוזרת ונשנית. בית המשפט החמיר בעונשו של המשיב, והעמידו על 25 חודשי מאסר בפועל.

ג. ת"פ (מחוזי ירושלים) 49354-07-21 מדינת ישראל נ' שאהין, 13/4/2023: גזר דין שניתן בעניינו של נאשם שהורשע בעבירות שעבר במהלך השתתפותו בשתי התפרעויות. הנאשם לקח חלק בהתפרעות בה השתתפו עשרות מתפרעים שחסמו את הכביש באמצעות פח זבל, הציתו צמיגים והשליכו לעבר שוטרים ובתי יהודים אבנים, זיקוקים ובקבוקי תבערה ממרחק של כ-20 מטרים. הנאשם הצטייד מבעוד מועד בחמש כוורות של זיקוקים לשם ירי על בתי יהודים ושוטרים, יידה מספר אבנים וירה מספר זיקוקים לעבר שוטרים ובתי יהודים, ממניע לאומני-אידאולוגי ובמטרה לגרום לפחד או בהלה. הנאשם השתתף בהתפרעות נוספת שהתרחשה בהר הבית. בהתפרעות השתתפו מאות צעירים שיידו לעבר שוטרים אבנים וחפצים כבדים וירו לעברם זיקוקים. הנאשם יידה מספר אבנים וירה זיקוקים מטווח של כ-30 מטרים אל עבר השוטרים. נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם בשני האירועים נע בין 40 לבין 72 חודשי מאסר בפועל. יצוין כי ערעור שהנאשם הגיש על גזר הדין נדחה, תוך שנקבע כי יש לנקוט אמת מידה מחמירה ביחס לעבירות של יידוי אבנים והתפרעות, בייחוד כשאלו נעשות על רקע לאומני ותוך הצטרפות לאירועים המוניים (ע"פ 4025/23 שאהין נ' מדינת ישראל, 21/11/2023).

- ד. ת"פ (מחוזי ירושלים) 25366-10-21 מדינת ישראל נ' שלודי, 6/2/2023: גזר דין בו נקבע מתחם ענישה הנע בין ארבע לבין שבע שנות מאסר בפועל למעשה של השתתפות במספר התפרעויות, במהלכן יודו על כוחות הביטחון ועל אזרחים מטען צינור, בקבוקי תבערה ואבנים.
20. לטובתו של הנאשם המאשימה זקפה את הודאתו ואת עברו הפלילי הנקי. לחובתו זקפה את הצורך בהרתעת הרבים, המתחייבת, לטענתה, מריבוי האירועים של יידוי בקבוקי תבערה ואבנים לעבר כוחות הביטחון באזור ירושלים. תמצית טיעוני ההגנה:
21. ההגנה מבקשת לקבוע מתחם ענישה אחד לשני האירועים המפורטים בכתב האישום. לטענתה, מתחם העונש ההולם נע בין 16 חודשי מאסר בפועל לבין 28 חודשי מאסר בפועל, והעונש המתאים לנאשם עומד על 16 חודשי מאסר בפועל.
22. הסנגור טען כי החלק היחסי של הנאשם בביצוע העבירות שבאישום הראשון נמוך באופן יחסי. הנאשם, כך הדגיש הסנגור, נענה להצעה שהפנו אליו האחרים, לאחר שהכינו את בקבוקי התבערה מבעוד מועד, ויידה בקבוק תבערה אחד בלבד, שהתנפץ בשטח הבסיס ולא גרם לנזקים. לטענת הסנגור, הנאשם אמנם עבר את העבירות על רקע אידיאולוגי, אך לא מתוך תמיכה בחמאס. לעניין זה הדגיש, כי כתב האישום לא מייחס לנאשם הזדהות עם ארגון טרור.
23. לתמיכה בעמדתו אשר למתחם הענישה הפנה הסנגור לפסקי הדין הבאים:
- א. ת"פ (מחוזי ירושלים) 56444-08-23 מדינת ישראל נ' אסאקפי, 1/5/2024: גזר דין שניתן נגד נאשם לאחר שהוא וארבעה אחרים החליטו לירות זיקוקים לעבר בית יהודים במטרה למשוך את כוחות הביטחון ולירות לעברם זיקוקים. הנאשם נקט בצעדים לכיבוי אורות הרחוב בטרם תחל ההתפרעות, על מנת להסתתר מהעין ולהקשות על כוחות הביטחון, ולהחביא בקבוק טינר לשם הצתת פח אשפה. הנאשם והאחרים נפגשו בחצות הלילה לאחר שלבשו שחורים, עטו רעלות והצטיידו בזיקוקים. בהמשך, גררו פחי אשפה למרכז הרחוב, על מנת לחסום את הכביש, והציתו חלק מהם. לאחר שתאורת הרחוב כבתה, הנאשם והאחרים ירו זיקוקים לעבר בית היהודים ממרחק של עשרות מטרים בודדים. הזיקוקים נפלו בעשבייה הסמוכה לבית וגרמו לשריפה. לאחר הגעת כוחות הביטחון למקום, הנאשם והאחרים ירו לעברם מספר רב של זיקוקים בכינון ישיר ממרחק של כ-20 מטרים. נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין 20 חודשי מאסר בפועל לבין 50 חודשי מאסר בפועל.

- ב. ת"פ (מחוזי ירושלים) 32585-03-21 מדינת ישראל נ' קוואסמה, 10/11/2021: בגזר הדין נדון עניינם של שלושה נאשמים, שניים מהם קטינים (נאשמים 2 ו-3), שהורשעו בשני אישומים. אישום 1: הנאשמים, יחד עם רבים נוספים, השתתפו בהתקהלות לשם הפרות הסדר כשהם רעולי פנים. הנאשמים ואחרים יידו בקבוקי תבערה ואבנים וירו כוורת זיקוקים אל עבר שער הכניסה אל מחנה הפליטים שועפאט מתוך מניע גזעני-לאומני. הנאשמים 2 ו-3 עשו כן מתוך מטרה למנוע את כניסת שוטרי משמר הגבול אל מחנה הפליטים שועפאט. נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה באישום זה נע בין כ-10 חודשי מאסר בפועל לבין כ-18 חודשי מאסר בפועל. אישום 2, בעניין נאשם 2 בלבד: נאשם 2 השתתף בהתקהלות שהתקיימה לשם הפרות סדר, יחד עם כחמישה עשר מתפרעים, חלקם רעולי פנים. המתפרעים ירו מספר רב של זיקוקים, יידו אבנים ועשרות בקבוקי תבערה אל עבר שוטרי משמר הגבול ואנשי כוחות הביטחון, מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. חלק מבקבוקי התבערה התלקחו וחלקם אף פגעו בסמוך לשוטרים ולאנשי כוחות הביטחון. נאשם 2 נדון לעונש מאסר בפועל למשך 17 חודשים, על חלקו בשני האירועים.
- ג. ת"פ (מחוזי ירושלים) 7425-03-22 מדינת ישראל נ' ראזם, 24/10/2022 - נאשמים מס' 6 ו-7: מדובר בגזר דין שניתן בעניינם של שבעה נאשמים, נגדם הוגש כתב אישום מתוקן הכולל בחובו חמישה אישומים הנוגעים להתפרעויות שיזמו או שבהם השתתפו בשכונת עיסאווייה בירושלים. נאשמים מס' 6 ו-7 הורשעו בכך שהצטרפו להתפרעות שיזמו נאשמים אחרים, במהלכה ידו עשרות בקבוקי תבערה ואבנים ונורו זיקוקים אל עבר כוחות הביטחון. כל אחד מהנאשמים 6 ו-7 השליך בקבוק תבערה אחד לעבר כוחות הביטחון. נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשיהם נע בין עשרה חודשי מאסר בפועל לבין 16 חודשי מאסר בפועל.
- ד. ת"פ (מחוזי ירושלים) 31351-12-14 מדינת ישראל נ' גבאי, 1/12/2015: גזר דין שניתן נגד נאשם שהורשע, בין היתר, בכך שיחד עם אחרים הצית אש בבית הספר הדו-לשוני בירושלים, שגרמה לו נזק כבד. הסיבות שהניעו את הנאשם ואת יתר בני החבורה לעבור את העבירות היו: העובדה שבבית הספר לומדים יהודים וערבים בצוותא, וכחלק מפעילותם נגד התבוללות ודו קיום בין ערבים ליהודים; סברתם שבבית הספר התקיים טקס לזכרו של יאסר עראפת; פיגועים שאירעו בירושלים עובר להגשת כתב האישום; ורצון לעשות מעשה שיצור הד תקשורתי. נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשה ההצתה נע בין שנת מאסר אחת לחמש שנות מאסר בפועל, והוטל על הנאשם בגינה עונש מאסר למשך שנתיים.
24. הסנגור ביקש לשקול לקולה את גילו הצעיר של הנאשם, הודאתו וקבלת האחריות שלו, לטענתו. הסנגור טען כי הנאשם סיפר לחוקריו מיוזמתו הוא על העבירות בהן הורשע, לאחר שזומן לחקירה בעניין אחר, במטרה "לנקות שולחן", כלשונו, ולקבל עליו את הדין.
25. הנאשם בדבריו לפני בית המשפט הביע צער וחרטה. לדבריו, הוא טעה את טעות חייו ואיבד את משפחתו. הנאשם ביקש לחזור ללימודים ולעבודה.
- דין ומסקנות:
מתחמי הענישה:

26. בשלב הראשון של גזירת הדין בעניינו של נאשם שהורשע במספר עבירות, יש לבחון אם העבירות נעברו ב"אירוע אחד", בגינו יקבע מתחם ענישה כולל, או ב"כמה אירועים", אזי ייקבעו מתחמי ענישה נפרדים לכל אחד מהאירועים. לצורך כך, יש לבחון האם העבירות מקיימות ביניהן "קשר ענייני הדוק" - אז יש לראות בהן "אירוע אחד", אם לאו - אז הן יראו כ"כמה אירועים". לצורך בחינה זו, ייתן בית המשפט את דעתו על הנסיבות העובדתיות הרלוונטיות לעבירות. בין היתר יבחן: האם ביצוען של העבירות מאופיין בתכנון; האם ניתן להצביע על שיטתיות בביצוע העבירות; האם העבירות התרחשו בסמיכות של זמן או מקום; האם ביצועה של עבירה אחת נועד לאפשר את ביצועה של העבירה האחרת או את ההימלטות לאחר ביצועה; ומה מספר הנפגעים שכלפיהם בוצעו העבירות. כמו כן, על בית המשפט לבחון האם השקפה על העבירות כעל כמה אירועים תהא מלאכותית, באופן שיגרע ממהות העניין בכללותו, או שלא ישקף את סיפור המעשה כהווייתו (ע"פ 2240/21 מדינת ישראל נ' שחר, 8/11/2021).
27. אני סבור כי בחינת השיקולים האמורים במקרה זה מביאה לידי מסקנה שמדובר בשני אירועים. אמנם, בשני המקרים, שהתרחשו במהלך פחות מחודש ימים, הנאשם עבר עבירות אלימות כלפי כוחות הביטחון ממניע אידיאולוגי-לאומני. אולם, מתקפת הטרור הנפשעת של מחבלי החמאס נגד מדינת ישראל ותושביה ביום 7/10/2024 מפרידה בין שני האירועים. האירוע באישום הראשון התרחש ימים ספורים לאחר מתקפת הטרור ובשעה שכוחות הביטחון נדרשו לרכז מאמץ בהגנה על מדינת ישראל ויושביה. השקפה על עבירות מסוג זה שנעברו במועד האמור ועל עבירות שנעברו קודם למועד בו פרצה מלחמת חרבות ברזל כאירוע אחד היא מלאכותית, גורעת ממהות העניין ואינה מציגה כראוי את סיפור המעשה.
28. יידוי אבנים ובקבוקי תבערה וירי של זיקוקים טומנים בחובם חומרה רבה, שכן הם עלולים לגרום לפגיעות משמעותיות בגוף וברכוש, ואף לגרום לאבדן חיי אדם. העובדה שמדובר באמצעים פרימיטיביים כביכול אינה מפחיתה מעוצמת הנזק שאמצעים אלו עלולים לחולל (ע"פ 5590/16 נתשה נ' מדינת ישראל, 17/1/2018). המעשים האמורים מערערים את הביטחון האישי, פוגעים בסדר הציבורי, מבקשים לקרוא תיגר על שלטון החוק וכוללים היבט של מרי (עפ"ג (מחוזי ירושלים) 31477-08-14 מדינת ישראל נ' עבאסי, 28/12/2014). במקרים בהם מעשים אלה נעשים על רקע אידיאולוגי-לאומני, בתי המשפט נדרשים להטיל בגינם עונשים ממשיים ומרתיעים (ראו לדוגמה: ע"פ 1833/16 מוגרבי נ' מדינת ישראל, 2/8/2016), ולהעדיף את שיקולי ההגנה על שלום הציבור, הגנה על ביטחון הציבור והרתעת היחיד והרבים, על פני שיקולי ענישה אחרים, כולל נסיבות אישיות ושיקולי שיקום של העבריין (ראו לדוגמה: ע"פ 5049/23 מדינת ישראל נ' אבו נאב, 4/1/2024).
29. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר העבירות מתקיימות בתקופה של מתיחות ביטחונית, בהם הארץ בוערת מבפנים ומבחוץ. כוחות הביטחון משקיעים בתקופות אלה משאבים רבים על מנת לשמור על הסדר הציבורי. הנוטלים חלק באירועי התפרעות אלימים, מלבים את המתח השורר בקרב הציבור ומקשים על כוחות הביטחון לבצע את מלאכתם, ובכך יוצרים סיכון מוחשי לחיי אדם (ע"פ 6106/23 עמרני נ' מדינת ישראל, 15/5/2024; להלן: "עניין עמרני"). במקרה זה, כאמור, העבירות באישום הראשון נעברו 11 יום לאחר מתקפת הטרור של ארגון טרור החמאס על מדינת ישראל ביום 7/10/2023. הנאשם והאחרים יידו בקבוקי תבערה אל עבר שטח בסיס של משמר הגבול, בשעה שכוחות הביטחון נדרשו למקד את מאמציהם בפעולות נגד מחבלים, על מנת להגן על מדינת ישראל ותושביה.

30. כעולה מעובדות כתב האישום, חלקו של הנאשם בביצוע העבירות באישום הראשון נמוך אמנם במידת מה מחלקם של האחרים. עם זאת, חלקו משמעותי ביותר, ולא שולי או זניח. האחרים הם שיזמו את מעשה העבירה, ובעת שפגשו את הנאשם כבר היה היו באמתחתם בקבוקי תבערה מוכנים לידיו. יחד עם זאת, בניגוד לטענת הנאשם לפני קצינת המבחן, הנאשם היה מודע היטב לכך שהמטרה לשמה האחרים הזמינו אותו להצטרף אליהם היא ידיו בקבוקי תבערה לעבר בסיס מג"ב. כמו כן, הנאשם ידה את בקבוק התבערה במטרה לפגוע בשוטרים שהיו בתוך הבסיס. באישום השני, חלקו של הנאשם זהה לחלקם של המתפרעים האחרים. הנאשם, כמו יתר המתפרעים, ידה אבנים לעבר כוחות הביטחון, על רקע אידיאולוגי והזדהות עם ארגון החמאס. ברם, עובדות כתב האישום לא מלמדות כי ההתפרעות או השתתפותו של הנאשם בה התרחשו לאחר תכנון מראש.

31. כאמור, כתוצאה ממעשיהם של הנאשם והאחרים עלולים היו להיגרם נזקים חמורים. אין צורך לומר כי הנזקים שעלולים היו להיגרם כתוצאה ממעשי העבירה שבאישום הראשון - ידיו בקבוקי תבערה, חמורים במיוחד.

32. על מדיניות הענישה הנהוגה ניתן ללמוד מהפסיקה אליה הצדדים הפנו בטיעוניהם, וכן מפסקי הדין שלהלן:
א. עניין עמרני: בית המשפט העליון דן בערעור שהגיש נאשם, בין היתר על עונש מאסר בפועל למשך 38 חודשים שהוטל עליו, בשל עבירות שעבר במהלך מבצע "שומר חומות". המערער לקח חלק בהתפרעות בה השתתפו לפחות 10 אנשים, חלקם רעולי פנים, שחסמו את הכביש באמצעות הבערת צמיגים והחזיקו בידיהם אבנים. אחת מניידות המשטרה שהגיעו למקום ההתפרעות התקרבה לעבר המערער. המערער, שהיה רעול פנים והחזיק אבנים בשתי ידיו, ידה לעבר הניידת אבן בגודל כף יד ממרחק של כשני מטרים. האבן פגעה בחזית הניידת. במהלך המרדף אחרי המערער הוא ידה לעבר הניידת אבן נוספת ממרחק של כשלושה מטרים, שפגעה גם היא בניידת. לניידת נגרמו נזקי פח. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 27 חודשי מאסר בפועל לבין 50 חודשי מאסר בפועל. הערעור נדחה.

ב. עפ"ג (מחוזי חיפה) 26998-04-22 מדינת ישראל נ' אבו היג'א, 9/5/2022: התקבל ערעור המדינה על גזר דין בו נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שמונה לבין 24 חודשי מאסר לריצו בפועל, וכי העונש המתאים למשיב עומד על שמונה חודשי מאסר בפועל. המשיב הורשע בעבירות של התפרעות, ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, היזק בזדון ואיומים. המשיב לקח חלק בהתפרעות בה השתתפו עשרות מתפרעים, שהתקיימה בעיצומו של מבצע חומת מגן. המתפרעים ידו אבנים לעבר שוטרים וניידות משטרה, שרפו צמיגים וחסמו כביש. המשיב, כשהוא רעול פנים, ידה ממרחק של כעשרים מטרים אבנים לעבר שני שוטרים ולעבר ניידת משטרה בה ישב שוטר שלישי. חלק מהאבנים שהמתפרעים ידו פגעו בניידת. בהמשך, לאחר ששוטרים רדפו אחרי הנאשם, תפסו אותו ועצרו אותו, הוא ניסה להשתחרר, השתולל, ניסה להימלט וקילל את השוטרים בבוטות. כתוצאה ממעשיו נגרמו לאחד השוטרים סימנים אדומים ביד, שוטר שני נחבל בעינו כתוצאה מרסיסים שעפו לכיוונו מאחת משמשות הניידת שהתנפצה ונגרמו נזקים לניידת. נקבע כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם עומד על 12 חודשי מאסר לכל הפחות, ועונשו של המשיב הועמד על 16 חודשי מאסר בפועל, על אף שהוא סיים לרצות את העונש שהטיל עליו בית משפט השלום.

- ג. ת"פ (י-ם) 32585-03-21 מדינת ישראל נ' קוואסמה, 10/11/2021: גזר דין שניתן בעניינם של בגיר (נאשם 1) ושני קטינים (נאשמים 2 ו-3) שעברו עבירות של התפרעות ומעשי טרור של ניסיון הצתה, פעולה בנשק או חבלה בכוונה מחמירה. הנאשמים השתתפו בהתפרעות רבת משתתפים, כשהם רעולי פנים. במהלך ההתפרעות הנאשמים והמתפרעים האחרים יידו בקבוקי תבערה ואבנים וירו זיקוקים מתוך מניע גזעני-לאומי. נאשם 2 לקח חלק בהתפרעות נוספת, בה השתתפו כחמישה עשר מתפרעים, חלקם רעולי פנים, במהלכה ובמשך מספר שעות, המתפרעים ירו מספר רב של זיקוקים ויידו אבנים ועשרות בקבוקי תבערה אל עבר שוטרי משמר הגבול ואנשי כוחות הביטחון, מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. חלק מבקבוקי התבערה התלקחו וחלקם פגעו סמוך לשוטרים ולאנשי כוחות הביטחון. בעניינו של נאשם 1 נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה בהתפרעות הראשונה נע בין עשרה חודשי מאסר בפועל לבין 18 חודשי מאסר בפועל, והוטל עליו עונש מאסר למשך 16 חודשים. על נאשמים 2 ו-3 נגזרו, לפי הסדר טיעון, עונשי מאסר בפועל למשך 17 ו-12 חודשים, בהתאמה.
- ד. ת"פ (מחוזי ירושלים) 57177-05-22 מדינת ישראל נ' אבו חדיר, 2/5/2023: גזר דין שניתן בעניינם של נאשם שהורשע, בין היתר, בכך שהשתתף בהתפרעות באזור רחבת הר הבית במהלך חודש הרמדאן, במהלכה יידו מספר רעולי פנים אבנים לעבר כוחות הביטחון. הנאשם עטה רעלה על פניו ויידה חמש אבנים לעבר כוחות הביטחון ממרחק של 20 - 30 מטר (אישום שלישי). נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שמונה חודשי מאסר בפועל לבין 20 חודשי מאסר בפועל.
- ה. ת"פ (מחוזי ירושלים) 50301-09-22 מדינת ישראל נ' טהא, 26/11/2023: נאשם 1 בגזר דין זה הורשע, בין היתר, בכך שהוא ואחרים הצטיידו בכוורות זיקוקים במטרה לירות את הזיקוקים לעבר כוחות הביטחון. הנאשם והאחרים כיסו את פניהם ברעלות. הנאשם עלה לגג מבנה סמוך למחסום צבאי וירה משם זיקוקים לעבר כוחות הביטחון שעמדו במרחק של כ-80 מטר. באותה עת, האחרים יידו בקבוקי תבערה וירו זיקוקים לעבר כוחות הביטחון מגג המבנה וממפלס הרחוב. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 18 חודשי מאסר בפועל לבין 36 חודשי מאסר בפועל.
33. כעולה מפסקי הדין האמורים וכפי שצוין בפסיקה, בעבירות מסוג העבירות בהן הנאשם הורשע קיים מנעד רחב של עונשים, ואלה מוטלים בהתאם לטיבו של מעשה העבירה ולנסיבותיו האישיות של העושה, כשהמגמה בשנים האחרונות היא לעבר החמרה בענישה (ע"פ 2390/17 מרזיק נ' מדינת ישראל, 28/12/2017; ע"פ 5300/16 מדינת ישראל נ' נגאר, 8/1/2017).
34. לאור כל האמור, בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, אני סבור כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם באישום הראשון נע בין 27 חודשי מאסר בפועל, לבין 54 חודשי מאסר בפועל, ובאישום השני בין שישה חודשי מאסר בפועל לבין 24 חודשי מאסר בפועל.
- העונש המתאים לנאשם:

35. לצורך קביעת העונש המתאים בתוך מתחמי הענישה הנ"ל יש להביא בחשבון, לטובתו של הנאשם, את הודאתו, אשר ניתנה בשלב מוקדם מאוד של ההליכים, כבר בשלב הדיון המקדמי. יש בכך כדי לבטא מידה של קבלת אחריות על המעשים, נכונות לשאת במחיר הנדרש בגינם ולאשש את הבעת הצער והחרטה של הנאשם בטיעונו לעונש. עוד יש להתחשב בגילו הצעיר של הנאשם, בשיתוף הפעולה שלו עם הרשות החוקרת, בנסיבותיו האישיות ובעברו הפלילי הנקי.

36. לחובתו של הנאשם עומדים הימנעותו מלקבל על עצמו אחריות מלאה למעשיו, כעולה מדבריו לפני קצינת המבחן, והחזרתיות שבמעשיו.

37. בסופו של דבר, אני מוצא להעניק משקל רב יותר לשיקולים לקולה שנמנו לעיל, ולהטיל על הנאשם עונש כולל, שיביא לידי ביטוי חפיפה ניכרת של העונשים.

התוצאה:

38. אני דן אפוא את הנאשם לעונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 29 חודשים, בקיזוז ימי מעצרו מיום 20/10/2023.

ב. מאסר למשך שנה, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, אם יעבור עבירת נשק מסוג פשע או עבירת הצתה.

ג. מאסר למשך שישה חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, אם יעבור עבירה של הפרעה לשוטרי בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 275א בחוץ העונשין.

ד. קנס בסך 1,500 ₪, שישולם עד ליום 25/7/2024.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ט סיוון תשפ"ד, 25 יוני 2024, במעמד הצדדים.